

ÇFARË DUHET TË DI KUR **MBLEDH** ?

lloje të bimëve të egra dhe pjesë të tyre

NE MBLEDHIM ME KUJDES

Që të arrini **CILËSI DHE ÇMIM TË MIRË**, gjatë mbledhjes së bimëve rekomandojmë që të keni kujdes në çështjen në vijim

Mblidh vetëm në mot me thatësi dhe me diell

Bimët nuk mblidhen gjatë motit me shi dhe pas shiut sepse thahen vështirë, zezohen gjatë tharjes dhe i humbin cilësitë shëruese.

Mblidh vetëm lloje të cilat i njeh mirë

Ekzistojnë lloje të rralla dhe të rrezikuara të bimëve të egra që janë të mbrojtura, në pajtim me Ligjin për mbrojtje të natyrës. Kur mbledh bimë të ngjashme për nga pamja me llojet që janë të mbrojtura ose të mbrojtura rreptësisht, mëso t'i njohësh dhe dallosh.

Mblidh kur cilësitë shëruese të bimëve janë më të fuqishme

Bimët nuk përmbajnë sasi të njëjta të materieve shëruese në cilëndo kohë të vitit. Është me rëndësi të dihet se në cilën fazë të zhvillimit të tyre duhet të mblidhen. Çmimi i tyre rritet nëse mblidhen kur cilësitë e tyre shëruese janë më të fuqishme.

Mblidhe vetëm pjesën e bimës në të cilën akumulohen materiet shëruese

Pjesë të ndryshme të bimës kanë përbërës të ndryshëm dhe cilësi të dobishme, dhe për atë arsye duhet të mblidhen veçmas dhe në periudha të ndryshme.

Mblidhen vetëm bimët që janë të shëndosha, të pastra dhe që nuk kanë parazitë si dhe nuk janë mekanikisht të dëmtuara

Nga bimët përgatiten barna, ushqim dhe preparate të kozmetikës, andaj patjetër duhet të jenë të pastra.

Mos mblidh bimë të vetme ose të shpërndara

Mblidh vetëm nga lokalitetet me popullatë të dendur të llojeve, sepse në atë mënyrë rigjenerohen më lehtë dhe më shpejt.

Vendet nga të cilat mblidhen bimët e egra duhet të ndryshohen periodikisht që të kenë kohë të rigjenerohen

Periudha e rigjenerimit është nga 1 deri në 5 vjet, varësisht nga lloji dhe pjesa e bimës që mblidhet.

Mblidhi vetëm ato pjesë që shfrytëzohen, pa i dëmtuar pjesët tjera të bimës

Gjatë shkëlqes së bimëve, kur mbledh zhardhokë ose rrënjë vendos njësi të mjaftueshme që të mos reduktohet popullata e bimëve.

MBLIDH ME KUJDES

Resurset nga bimët shëruese janë të rigjenerueshme, por jo edhe të pashtershme

Mos i ndot vendet ku rriten bimët e egra

Mos shkakto zjarre në vendet ku rriten bimët e egra

Kujdes, në natyrë duhet të mbeten:

- 80% të sythave
- 80% të bimëve, kur mbledh zhardhokë dhe rrënjë
- 70% të gjetheve
- 30% të luleve dhe farave
- 20% të frytit

Bimët e egra mblidhen larg nga rrugët frekuentuese, objektet dhe zonat industriale, si dhe **burimet tjera të ndotjes.**

Përzierja e llojeve të ndryshme jo vetëm që është e padëshirueshme, por mund të jetë edhe e rrezikshme, veçanërisht kur mblidhen bimë helmuese dhe aromatike.

Gjatë mbledhjes së bimëve të egra helmuese dhe alergjene, është me rëndësi që të kemi të veshur veshje adekuate, doreza dhe maskë në fytyrë. Laji duart mirë para ngrënies dhe mos i prek sytë, gojën dhe hundën.

Këshilla për
SIGURI gjatë
mbledhjes së
bimëve të egra
nga natyra

Bimët mblidhen me duar të pastra, vegla të pastra dhe vendosen në ena të pastra

Bimët duhet të mblidhen në shporta, kosha ose kuti, që **të mos shtypen dhe ngjeshen, të mos dëmtohen mekanikisht.**

Mjetet në të cilat barten, doemos duhet të jenë të pastra, të thata dhe të mbuluara.

Bimët e freskëta nuk lihen në grumbull

Bimët nxirren menjëherë nga ena ku janë mbledhur dhe shpërndahen në vend të pastër dhe të thatë, ku nuk kanë qasje insektet, brejtësit, zogjtë dhe kafshët përkëdhelëse. Para tharjes pastrohen nga bimët tjera, dheu, rëra, gurët, kashta etj.

Ky material informativ jep seri rekomandimesh për gjetjen e balancës ndërmjet ruajtjes së natyrës dhe sigurimit të të ardhurave për bashkësitë lokale.

Mbledhja e bimëve të egra dhe fryteve pyjore nga natyra është traditë e cila në vendin tonë praktikohet vite me radhë. Këto resurse kanë rol të rëndësishëm në ekzistimin e shumë familjeve, veçanërisht në viset malore. Bimët e egra nga natyra shfrytëzohen për:

- qëllime tregtare/komerciale (në sasi të mëdha) dhe
- nevoja personale (sasi më të vogla).

Bimët e egra më së shumti kanë cilësi shëruese dhe sjellin të ardhura më të mira kur mblidhen, transportohen, përpunohen dhe deponohen sipas rregullave. Cilësia dhe mbijetesa e këtyre resurseve natyrore varet nga njohuria dhe shkathtësia e mbledhësve.

Obligimet për Mbledhësit

Mbledhja e llojeve të bimëve të egra për tregti, prodhim dhe aktivitete të tjera ekonomike mund të bëhet vetëm me:

- Taksë të paguar dhe leje të lëshuar. Lejen për mbledhje të llojeve të egra e lëshojnë institucionet në vijim: Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor dhe Ndërmarrja Publike “Pyjet Kombëtare”.
- Trajnim të kryer për mbledhje të qëndrueshme.

Në rast të kundërvajtjes, inspektorët e Inspektoratit shtetëror të mjedisit jetësor dhe Inspektoratit shtetëror të pyjeve dhe gjuetisë mund të caktojnë gjobë për kundërvajtësin. Për informata më të hollësishme për lejet për mbledhje drejtohuni në e-mail adresat në vijim: infoeko@moep.gov.mk dhe komunikacii@mkdsumi.com.mk

NE MBLEDHIM ME KUJDES

Ky aktivitet realizohet në kuadër të Projektit "Arritja e mbrojtjes së biodiversitetit përmes vendosjes dhe menaxhimit efikas me zonat e mbrojtura dhe integrimi i biodiversitetit në planifikimin e shfrytëzimit të tokës" të financuar nga Fondi global i mjedisit jetësor, e që implementohet përmes Programit për mjedisin jetësor të KB-së dhe Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor (MMJPH). Aktivitetin projektues e realizon Fondacioni Informata dhe mbrojtja e natyrës, Filiali në Republikën e Maqedonisë së Veriut.
www.ecologybg.com

Republika e Maqedonisë së Veriut
**Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor**

